

سخن مدیر مسئول

مهندس مجید کیانپور
معاون وزیر، مدیرعامل شرکت مادر تخصصی
عمران و بهسازی شهری ایران

تمرکز زدایی از طریق اعطای اختیارات و انتقال مسئولیت، راهکاری برای تقویت جایگاه و نقش مدیریت محلی

واگذاری امور به نهادهای محلی و بهره‌گیری از توان نیروهای متخصص بومی همواره به عنوان یکی از اولویت‌های مدیریت کلان کشور مطرح بوده است. در طی سالهای اخیر نیز التزام به اجرایی نمودن اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و انجام وظائف و تکالیف محوله در این خصوص زمینه ساز تحولات اساسی در تفویض و انتقال مسئولیت از ساختار متمرکز نهادها و دستگاه‌های دولتی به مدیریت شهری و محلی شده است. مبنای عدم تمرکز سازمانی، تفویض اختیار یا واگذاری اختیارات بیشتر و متناسب با مسئولیتها به مدیران و مسئولین سطوح مختلف سلسله مراتب سازمانی از سوی مقام مسئول دستگاه است. بدیهی است آثار و پیامدهای ناشی از تمرکز سازمانی یا به عبارت دیگر عدم تفویض اختیارات کافی به مسئولان تابعه در محل در یک ساختار اداری متمرکز، مسائل و مشکلات اداری را تشدید خواهد نمود. از این رو پاره‌ای از معایب و آثار نامطلوب ناشی از نظام متمرکز اداری را می‌توان در عمل با اعطای اختیارات تام یا فوق العاده به مقامات و ماموران تابعه محلی یا به عبارت دیگر به اجرای سیاست عدم تمرکز سازمانی مرتفع نمود. امروزه علاوه بر تمرکز زدایی در ساختار تصمیم‌گیری، سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و مدیریت (تمرکز زدایی سازمانی)، تمرکز زدایی مالی نیز از اولویت‌های تقویت ساختار محلی به حساب می‌آید. تمرکز زدایی مالی به معنای انتقال مسئولیت مالی از دولت مرکزی به دولت‌های محلی است که امروزه به موضوع مهم حاکمیت در بسیاری از کشورهای در حال توسعه تبدیل شده است. تمرکز زدایی مالی مقامات محلی را برای دامنه گسترده‌ای از خدمات و زیربنایها مسئول می‌سازد. در واقع، به منظور اینکه مقامات محلی بتوانند عملکرد موفقیت‌آمیزی داشته باشند به استقلال عمل نیاز دارند به این معنا که دولت مرکزی می‌بایست فعالیت‌های خود را به مقامات محلی

تفویض نماید و تمرکز زدایی صورت گیرد.

یکی از وظایف اصلی دولت راهبری و ساماندهی فعالیتهای احیاء بهسازی ونوسازی بافتهای قدیمی، فرسوده و ناکارآمد شهری و توسعه و ترویج فعالیتهای فوق الذکر از طریق مشارکت شهرداریها، ساکنان و مالکان بافتهای مزبور و اشخاص حقیقی و حقوقی می‌باشد و این وظیفه به عهده شرکت مادر تخصصی عمران و بهسازی شهری ایران از سوی وزارت راه و شهرسازی گذاشته شده است. بمنظور اجرای صحیح و بهینه سیاستها و برنامه‌های بهسازی و نوسازی شهری و همچنین دستیابی به ساختاری کارآمد برای کنترل و نظارت بر فرایند اجرای این برنامه‌ها، این شرکت راهکارهای متعددی را برای تفویض اختیارات و تمرکز زدایی در حوزه سازمانی و مالی ارائه و به اجرا برده است. ارائه طرح و پیگیری ماده ۴۲ فصل هشتم آیین نامه اجرایی قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن مصوب ۱۳۸۷/۳/۱۹ مبنی بر تشکیل دفاتر خدمات نوسازی محلات فرسوده شهری توسط بخش غیردولتی تحت نظارت شهرداریها با هدف تسهیل فرایند نوسازی توسط نهادهای محلی و بومی، ایجاد هسته‌های مردمی ترویج بهسازی و نوسازی بافتهای فرسوده شهری و همچنین توسعه نقش بخش غیردولتی در اجرای فعالیتهای اجرایی از مهمترین اقدامات دولت در واگذاری امور به نهادهای مردمی و بخش خصوصی بوده است.

در حوزه تمرکز زدائی سازمانی نیز با توجه به تکالیف ماده ۱۷۱ قانون برنامه پنجم توسعه جهت احیاء، بهسازی و نوسازی بافتهای فرسوده شهری و بمنظور جلوگیری از وقفه در انجام وظائف و تکالیف محوله، به استناد مصوبه هیات مدیره شرکت مادر تخصصی عمران و بهسازی شهری ایران و تنفیذ مقام عالی وزارت درخصوص تشکیل هیات عامل استانها و با توجه به ادغام ادارات راه و ترابری و مسکن و شهرسازی استانها و تشکیل ادارات کل راه و شهرسازی و انتصاب و معرفی مدیران کل راه و شهرسازی و قائم مقام وزیر در استانها نسبت به تشکیل هیات عامل استانها از طریق صدور و ابلاغ احکام اعضاء ستادی و استانی هیات عامل اقدام گردیده است.

تشکیل هیات‌های عامل موجب تمرکز زدایی و اعمال نظارت بیشتر بر روند انجام وظایف شرکت مادر در استانها گردیده است. در هر استان هیات عامل با عضویت مدیران کل راه و شهرسازی استانها به عنوان رئیس هیات عامل، مدیران ادارات بافت فرسوده ادارات کل راه و شهرسازی به عنوان دبیر هیات عامل، یک نفر از مدیران ستادی شرکت مادر به عنوان عضو ستادی هیات عامل و مدیران عامل شرکتهای استانی و عاملان ذیحساب شرکت مادر در استانها به عنوان اعضاء هیات عامل تشکیل شده است. تا کنون هیات‌های عامل در سطح ۳۴ استان / منطقه تشکیل و بیش از ۱۳۰ جلسه هیات عامل در سطح استانها برگزار گردیده است. همچنین تا کنون ۴۰۵ اداره بافت فرسوده در مجموعه ادارات راه و شهرسازی شهرستانهای کشور شروع به کار نموده اند.

امید است با طرح این مهم در مجامع دانشگاهی و پژوهشی، نسبت به ارائه راهکارهای خلاق و منطبق با ساختار کشور، زمینه‌های تقویت مدیریت محلی هر چه بیشتر فراهم گردد. نشریه هفت شهر بعنوان حلقه پیوند دهنده حوزه نظر و عمل می‌تواند بستر ساز این اقدام گردد. ارائه تجارب سایر کشورها در تمرکز زدایی و تقویت نیروهای بومی از یکسو و مستندسازی تجارب داخل و ارزیابی آنها از سوی دیگر می‌تواند یافته‌های کارآمدی را برای مدیران کشور معرفی نماید.

مدیر مسئول نشریه